

КАФЕДРА ОПЕРНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МУЗИЧНОЇ РЕЖИСУРИ

Оперна студія

Освітній ступінь

«Бакалавр»

Спеціальність

025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма

«Музичне мистецтво»
Оперний спів

Курс	4
Семестр	7,8

Статус

Обов'язкова

ECTS	10
Годин	300
Практичних	204
Самостійна робота	96

Форма контролю

Залік

Інформація про викладача

ПІБ	Колесник Є.В. , завідувачка кафедри оперної підготовки та музичної режисури, професорка кафедри оперного співу Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, народна артистка України.
	Кульбаба А.А. , в. о. доцентки кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, народна артистка України.
	Тонкошкура О.С. , викладач кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, соліст Оперної студії.

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Оперна студія» є процес створення вокально-сценічного образу в оперній виставі в контексті майбутньої професійної діяльності співака-актора над партією-роллю.

Мета: опанування специфікою роботи співака-актора над партією-роллю в контексті створення вокально-сценічного образу в оперній виставі.

Завдання:

- розуміння сутності вокально-сценічного образу в контексті музичної драматургії опери;
- опанування методичною послідовністю підготовки партії-ролі;
- визначення проблемних місць в роботі над роллю, опанування прийомами їх подолання;
- вдосконалення навичок роботи над образом у різних за жанром і стилем оперних творах;

- узгодження взаємодії з іншими виконавцями, хором, оркестром, мімансом в роботі над створенням оперної вистави під керівництвом постановочної групи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- характер втілення вокально-сценічного образу в контексті музичної драматургії опери;
- методичну послідовність дій в роботі над партією-роллю;
- прийоми і методи подолання проблемних аспектів в роботі над партією-роллю;
- засоби і прийоми поглиблення образу в різних за жанром і стилем оперних виставах;
- специфіку взаємодії з іншими виконавцями, хором, оркестром, мімансом в роботі над створенням оперної вистави під керівництвом постановочної групи;

вміти:

- визначати особливості вокально-сценічного образу в контексті музичної драматургії опери;
- дотримуватися послідовності дій в роботі над партією-роллю;
- виявляти проблемні місця в роботі над партією-роллю, застосовувати відповідні методи і прийоми їх подолання;
- обирати індивідуальні засоби і прийоми поглиблення образу відповідно до жанрово-стильових ознак оперної вистави;
- застосовувати різноманітні прийоми взаємодії з іншими виконавцями, хором, оркестром, мімансом в роботі над створенням оперної вистави під керівництвом постановочної групи.

На основі засвоєних знань та вмінь студенти повинні **володіти професійними компетенціями:**

- здатністю застосовувати набуті знання в музично-виконавській діяльності, досягати музично-театральний твір в культурно-історичному контексті;
- здатністю індивідуальної художньої інтерпретації музично-театрального твору в контексті особливостей національних оперних шкіл, виконавських стилів;
- навичками співпраці з диригентом над вдосконаленням технічних та образно-психологічних прийомів роботи над партією-роллю;
- комплексом виразних засобів задля створення цілісного вокально-сценічного образу у синтезі вокалу, акторської майстерності, танцю, сценічного руху, елементів художньо-сценографічного оформлення опери, деталей театрального костюма, аксесуарів;
- засобами та прийомами поглиблення образу в різних за жанром і стилем оперних виставах, методами виявлення проблемних аспектів у партії-ролі та шляхами їх подолання;
- прийомами взаємодії з іншими виконавцями, хором, оркестром, мімансом, балетом, технічними службами тощо в роботі над партією-роллю в оперній виставі під керівництвом режисерсько-постановочної групи.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

МОДУЛЬ 1. МУЗИЧНО-ВОКАЛЬНИЙ АСПЕКТ РОБОТИ НАД ПАРТІЄЮ-РОЛЛЮ В ОПЕРНІЙ ВИСТАВІ

Змістовний модуль 1. Підготовчий етап роботи над партією-роллю

Тема 1. Звернення до витоків твору: композитор, лібретист, драматичний твір. Аналіз музичного твору (опери). Аналіз партії-ролі в контексті музичної драматургії оперного твору

Тема 2. Аналіз літературних та іконографічних матеріалів щодо умов побутування персонажа

Тема 3. Визначення рольових завдань

Змістовний модуль 2. Робота над створенням музично-вокального образу

Тема 4. Вивчення партії-ролі з концертмейстером; робота з диригентом - співанки: індивідуальні, ансамблеві та масові; робота з режисером – мізансцені репетиції: індивідуальні, ансамблеві та масові сцени опери

Тема 5. Вирішення технологічних і художніх завдань партії-ролі

Тема 6. Робота в ансамблі (співанки)

МОДУЛЬ 2. СТВОРЕННЯ ВОКАЛЬНО-СЦЕНІЧНОГО ОБРАЗУ В ОПЕРНІЙ ВИСТАВІ

Змістовний модуль 3. Вокально-пластичне вирішення мізансцен

Тема 7. Визначення мізансцен партії-ролі

Тема 8. Взаємодія з партнерами в мізансценах

Тема 9. Вокально-пластична виразність партії-ролі

Змістовний модуль 4. Втілення вокально-сценічного образу в оперній виставі

Тема 10. Робота співака-актора з оркестром

Тема 11. Ансамблева злагодженість співака-актора з хором і оркестром

Тема 12. Вирішення вокально-сценічного образу в контексті синтезу засобів виразності

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Оперна студія» для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» вокального факультету складається з практичних занять та частки годин для самостійної підготовки, а також включає контрольні заходи.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Методична література представлена у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії, інтернет-ресурси. За умови дистанційного навчання під час карантину або форс мажорних обставин, всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали студенти можуть знаходити на сайті бібліотеки Академії <http://lib.knmau.com.ua>.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Вербальні: експрес-опитування, співбесіда, колоквіум;

практичні: перевірка вправ, вокальних партій, практичного показу, цілісності образу в оперній виставі.

Система оцінювання

Графік контролю за самостійною роботою студентів

МОДУЛЬ 1

Поточний контроль та самостійна робота						Підсумковий контроль	
Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	Контрольне заняття	
СП	СП	ЕО	СП	СП	ЕО	К	
ВВ	ВВ	ВВ	ПП	ПП	ПП		ВВП

МОДУЛЬ 2

Поточний контроль та самостійна робота						Підсумковий контроль	
Змістовний модуль 3			Змістовний модуль 4				
T7	T8	T9	T10	T11	T12	Державний екзамен	
СП	СП	ЕО	СП	СП	ЕО	К	
ВВ	ВВ	ВВ	ПП	ПП	ПП		ООВ

Умовні позначення:

T1, T2...T12 – теми змістовних модулів

СП – співбесіда

ЕО – експрес-опитування

К – колоквіум

ВВ – виконання вправ

ПП – практичний показ

ВВП – виконання вокальної партії

ООВ – образ в оперній виставі

Розподіл балів, які отримують студенти 8 семестр – диференційований залік

Поточний контроль та самостійна робота												диференц. залік		Сума
Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2			Змістовний модуль 3			Змістовний модуль 4			К	ООВ	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	20	20	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

Критерії оцінювання

90–100–А– відмінно

вичерпна і розгорнута відповідь на питання колоквіуму з аналізом сучасних літературних джерел, посиланням на інноваційні технології, досвід провідних вітчизняних і зарубіжних митців. Демонстрація високого рівня виконання практичних завдань, особистий творчий внесок у створення вокально-сценічного образу в оперній виставі

82–89–В– добре

грунтовна відповідь на питання колоквіуму з аналізом літературних джерел, творчого доробку провідних митців. Демонстрація якісного рівня виконання практичних завдань, навичок створення вокально-сценічного образу в оперній виставі

74–81–С– добре

повна відповідь на питання колоквіуму з посиланням на літературні джерела, творчий доробок провідних митців. Демонстрація достатнього рівня виконання практичних завдань, навичок створення вокально-сценічного образу в оперній виставі

64–73–D– задовільно

відповідь на питання колоквіуму в необхідному обсязі без посилань на літературні джерела, творчий доробок митців, окремі неточності, їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація посереднього рівня виконання практичних завдань, навичок створення вокально-сценічного образу в оперній виставі

60–63–E– задовільно

відповідь на питання колоквіуму в мінімально допустимому обсязі, значні неточності, їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація граничного рівня виконання практичних завдань, навичок створення вокально-сценічного образу в оперній виставі

35–59–FX– незадовільно

відповідь на питання колоквіуму в недостатньому обсязі, грубі помилки, неспроможність їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація низького рівня виконання практичних завдань, недостатня сформованість навичок створення вокально-сценічного образу в оперній виставі

1–34–F– незадовільно

відповідь на питання колоквіуму на рівні елементарного розпізнання, неможливість відтворення навчального матеріалу на репродуктивному рівні. Неспроможність виконання практичних завдань, відсутність навичок створення вокально-сценічного образу в оперній виставі

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

ПОЗААУДИТОРНІ ЗАНЯТТЯ

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни відвідування культурно-мистецьких заходів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, музичних фестивалів, конкурсів, концертів тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Антонюк В. Г. Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект : монографія. Київ : Українська ідея, 2001. 144 с.
2. Антонюк В. Г. Етномузикологічні чинники навчання співу : наукове дослідження. КНУКіМ. Київ : Українська ідея, 1999. 24 с.
3. Антонюк В. Г. Видатний педагог-концертмейстер класу камерного співу Зоя Юхимівна Ліхтман // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. № 1 (42). Київ, 2019. С. 135–145.

4. Антонюк В. Г. Олена Муравйова – професор Музично-драматичної школи Миколи Лисенка // Часопис НМАУ імені П. І. Чайковського. № 2 (35). Київ, 2017. С. 87–100.
5. Бондарева О. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язу через жанрове моделювання: Монографія/ О. Бондарева. — К., 2006.
6. Бондарева О. Драматизм міфу і міфологізація драми/ О. Бондарева. — Херсон: Персей, 2000.
7. Брехт Б. Про мистецтво театру: Зб./ Упоряд., вступ. ст., прим. і пер. О.С. Чіркова. — К., 1977
8. Вериківська І.Н. Становлення української радянської сценографії/ І.Н. Вериківська. — К.: Наукова думка, 1981.
9. Востряков О. А. сучасна практика підготовки оперних співаків у системі «вуз – театр» // Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. Вип. 5: Музичне виконавство. Кн. 4 _ Київ, 2000. С. 177-183.
10. Гладишева А.О. Сценічна мова: дикційна та орфоепічна нормативність: навч. посібник/ А.О. Гладишева. — К.: КДіТМ, 1996.
11. Гнидь Б.П. Історія вокального мистецтва: підручник / Б.П. Гнидь. — К.: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 1997. — 320 с.
12. Гордійчук М. Музика і час: розвідки і статті/ М. Гордійчук. — К.: Муз. Україна, 1984. — 326 с.: іл..
13. Гребенюк Н.Є. Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти: моногр./ Н.Є. Гребенюк. — К.: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 1999. — 269 с.
14. Житницький А.З. Драматургія масових театралізованих заходів: навч. посібник. 2-е вид., переробл. і випр./А.З.Житницький. — Харків: Тимченко, 2005. — 128 с.
15. Згурський А. Танець як засіб виховання пластичної майстерності/ А. Згурський. — К.: КДУТКіТ ім. І. Карпенка-Карого. — 168с.
16. Іван Франко про театр і драматургію: Вибрані статті, рецензії та висловлювання. — К., 1957.
17. Кабка Г. М. Розвиток та роль педагогічного артистизму у творчій діяльності на прикладі специфіки його формування у музиканта-педагога // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : зб. наук. праць Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв та Нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Київ : НАКККіМ, 2009. Вип. 22. С. 336–341.
18. Клековкін О. Театр: форми і реформи/ О. Клековкін // Мистецтвознавство України: Зб. наук. праць. — К., 2008. — Вип. 10.
19. Корнієнко Н. Лесь Курбас: репетиція майбутнього / Н. Корнієнко. — К.: Либідь, 2007. — 328 с.
20. Курбас Лесь. «Березіль» — з творчої спадщини / Лесь Курбас. — К., 1988.
21. Ліхтман З. Вибрані романи українських радянських композиторів (Спроба виконавського аналізу/ З. Ліхтман. — К.: Муз. Україна, 1970. — 48 с.
22. Липківська Г. Світ у дзеркалі драми/ Г. Липківська. — К., 2007.
23. Мамонтов Я. Драматичне письменство (Основи та технічні прийоми)/ Я.Мамонтов// Театральна публіцистика. — К., 1967.
24. Михайлова Т. М. Виховання співаків у Київській консерваторії: Хронологічний огляд з 1863 по 1963 рр. Київ : Музична Україна, 1970. 128 с.
25. Неллі В. Робота режисера/ В. Неллі. — К., 1962.
26. Паторжинський І. С. Важливі питання в комплексному вихованні актора-співака // КДК імені П. І. Чайковського: Науково-методичні записки. Т. 2. Вип. 3-й: Питання вокального мистецтва / Редкол.: Гузій В. М. та ін. Київ : Мистецтво, 1964. С. 30–33.
27. Піхманець Р. В. Психологія художньої творчості (теоретичні та методичні аспекти). Київ : Наукова думка, 1991. 164 с.

28. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості : навчальний посібник. Київ : АПН України. Ін-т пед. і психолог. проф. освіти, 1996. 236 с.
29. Рожок В.І. Музика сучасність: монографічні дослідження, науково-популярні, критичні та публіцистичні твори/ В.І. Рожок. – К.: Пошуково-видавниче агентство «Книга пам'яті України», 2003. – 220 с.
30. Рожок В. Історія українського диригентського виконавства: творчість Стефана Турчака: навч. посібник/ В. Рожок. – К.: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2013. – 328 с.
31. Савчук І. Тут народжуються оперні зірки // Музика. 2009. № 2. С. 18-20.
32. Скоробагатько Н. Нотатки оперного концертмейстера/ Н. Скоробагатько. – К.: Муз. Україна, 1973. – 332 с.
33. Станішевський Ю. Національний академічний театр опери та балету України імені Тараса Шевченка: історія і сучасність/Ю. Станішевський. – К.: Муз. Україна, 2002. – 736 с.: іл.
34. Станішевський Ю. Національна опера України 2001-2011/Ю. Станішевський. – К.: Муз. Україна, 2012. – 304 с.
35. Теорія драми в історичному розвитку: Хрестоматія. — К., 1950.
36. Тонкошкура О. (2022) «The Opera Studio of Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music. Stages of achievements», *Збірник наукових праць СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО*, (18), с. 267–276.
37. Черкашина М.Р. Музично-психологічна драма ХХ сторіччя/ М.Р. Черкашина. // Музика, 1971.-№ 1.- С. 20-22.
38. Черкашина М.Р. Опера ХХ століття: Нариси/ М.Р. Черкашина. – К.: Муз. Україна, 1981.-208 с.
39. Юнг К. Г. Психологічні типи / пер. з нім. Львів : Астролябія, 2010. 692 с.

Допоміжна

40. Бондарчук В. О. Дмитро Гнатюк: оперний співак, музичний режисер, педагог : монографія. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2018. 616 с.
41. Вороний О. Звичаї українського народу/ О. Вороний. – К.; Либідь, 1994. – 156 с.
42. Курбанов В. Традиційність і проблеми інтерпретації оперної вистави / В. В. Курбанов// Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського: Наук. журнал. – К., 2009. – № 3 (4).
43. Нірод Ф. Ф. Федір Нірод: Альбом / Авт. вступ. ст. та упоряд. І. М. Вериківська. – К.: Мистецтво, 1988. – 160 с.: іл.
44. Станішевський Ю. О. Режисура в сучасному українському музичному театрі. Монографія / Ю. О. Станішевський. – К. : Наукова думка, 1982.
45. Танюк Л. Талан і талант Леся Курбаса. – К.: Мистецтво України, 2007.
46. Українська минувшина: ілюстрований етнографічний довідник. 2-е вид./ А.І. Пономарів, Л.Ф. Артюх, Т.В. Косміна та ін. – К.: Либідь, 1994. - 256 с.: іл.
47. Черкашина-Губаренко М. Музика і театр на перехресті епох: 36. статей: у 2 т. – Т.1/ М. Черкашина-Губаренко. – Суми: Наука, 2002. – 184 с.
48. Черкашина-Губаренко М. Музика і театр на перехресті епох: 36. статей: у 2 т. – Т.2/ М. Черкашина-Губаренко. – Суми: Наука, 2002, – 184 с.
49. Черкашина-Губаренко М.Р. Деякі тенденції сучасного оперного театру / М. Р. Черкашина-Губаренко // Часопис Національної музичної Академії України ім. П. І. Чайковського: Наук. журнал. – К., 2009. - № 3 (4). – С. 17–22.

Інформаційні ресурси

1. Оперні вистави у виконанні видатних майстрів музичних театрів України та світу.
2. Репертуар Оперної студії Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.